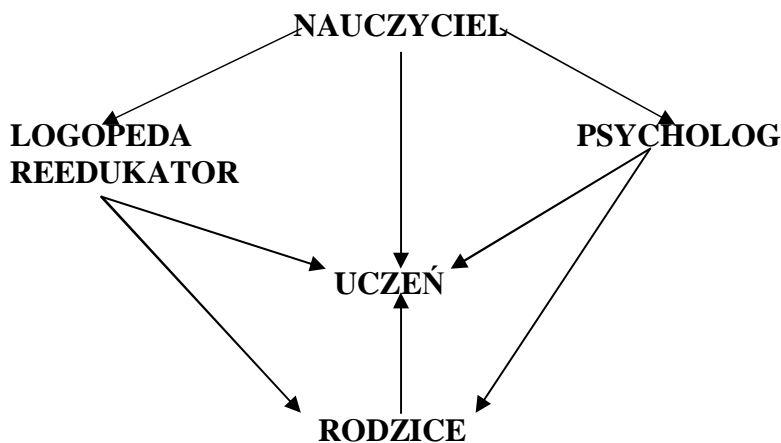

„Kształcenie polonistyczne w gimnazjum specjalnym”

Nauczyciel języka polskiego w gimnazjum specjalnym stoi przed ogromnym wyzwaniem, jakim jest wyrobienie w uczniach upośledzonych w stopniu lekkim nawyku poprawnego wypowiedzania się, doboru lektury i sposobu jej opracowania oraz doskonalenie umiejętności czytania tekstu ze zrozumieniem. Poziom intelektualny uczniów determinuje określone działania w zakresie kształcenia językowego i literackiego. Pomimo, iż punktami odniesienia dla nauczyciela są: „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla sześcioletnich szkół podstawowych i gimnazjów” z dnia 15 lutego 1999 roku oraz właściwy program nauczania, nauczyciel jest zobowiązany do nieustannego dostosowywania zapisanych treści do możliwości uczniów. Optymalnym rozwiązaniem byłoby napisanie programu autorskiego, w którym układ treści podporządkowano by celom wychowawczym.

Sformułowanie „kształcenie polonistyczne” oznacza przede wszystkim podejmowane przez nauczycieli w szkole, a rodziców w domu, działania prowadzące do poprawnego posługiwania się językiem jako narzędziem komunikacji, wymiany poglądów, opisującym przeżycia i osobiste doświadczenia. W tym znaczeniu „kształceniem polonistycznym” zajmują się wszyscy nauczyciele, przesuwając ciężar odpowiedzialności za właściwe kształcenie umiejętności językowych na nauczyciela języka polskiego. Szczególnymi osobami wspierającymi polonistę w jego pracy powinni być: logopeda, reedukator i psycholog. Ścisła współpraca między tymi osobami pozwoli maksymalnie pomóc dziecku upośledzonemu. Dlatego tak ważne są zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, dydaktyczne – wyrównawcze czy korekcyjno – kompensacyjne przy ciągłym wsparciu psychologa.

Relacja wzajemnego wsparcia w kształceniu polonistycznym w gimnazjum specjalnym.

Indywidualizacja nauczania języka polskiego to podstawowa metoda pracy z dzieckiem upośledzonym umysłowo w stopniu lekkim, która musi się charakteryzować różnorodnością rozwiązań metodycznych. Przy stosowaniu form i metod pracy należy bazować na umiejętnościach, które uczeń opanował najlepiej, nie rezygnując przy tym z korygowania funkcji niesprawnych. Praca musi odbywać się na materiale konkretnym, nawiązującym do doświadczeń znanych uczącemu się. Właściwie stosowana ikonografia czy techniki obrazowe dodatkowo uatrakcyjnają zajęcia.

Problematyka opracowywanych tekstów kulturowych powinna dotyczyć najbliższego środowiska ucznia, wprowadzając jednocześnie stopniowo nowe wiadomości. Nauczyciel nie może pomijać aspektu społecznego, który właściwie przedstawiony, pomoże uczącemu się określić swoje miejsce w grupie rówieśniczej, a później – życiu społecznym. Jednocześnie prowadzący jest zobowiązany przybliżyć uczniom teksty z „Podstawy programowej”. Formuła, która opracuje, nie może być kolejną realizacją kursu z historii literatury, raczej – prezentacją życia i twórczości (dorobku literackiego) lub dokonań, najwybitniejszych Polaków. Ogromną trudnością jest dobór lektury lub fragmentów utworów, mogących wywołać zainteresowanie ucznia i jednocześnie podających najważniejsze informacje o warsztacie literackim twórcy, rodzaju i gatunku literackim, będącym jego realizacją.

W gimnazjum specjalnym spory nacisk kładzie się na umiejętności formułowania użytkowych form wypowiedzi. Redagowanie listu, życzeń, zaproszenia, ogłoszenia, podania i życiorysu, a także wypełnianie podstawowych dokumentów urzędowych będzie uczniom przydatne w dorosłym życiu. Akcentuje się również umiejętność wyszukiwania podstawowych informacji w ulotkach reklamowych, instrukcjach obsługi i regulaminach, znajomość podstawowych kodów komunikacyjnych i odpowiadających im znaków. Projekcje filmowe wybranych adaptacji dzieł literackich, wyszukiwanie informacji w internecie, rozumienie podstawowych mechanizmów reklamy, wyszukiwanie właściwych informacji w prasie są działaniami nakłaniającymi uczniów do uczestniczenia w kulturze medialnej. Obok wymienionych operacji uczeń na lekcji powinien nauczyć się korzystać ze słowników, encyklopedii, albumów. Samodzielny dobór lektur przez ucznia świadczy o jego świadomym uczestnictwie w kulturze literackiej.

„Kształcenie polonistyczne” w zakresie nauki o języku jest być może ważniejsze od kształcenia literackiego. U większości uczniów upośledzonych można stwierdzić wady wymowy. Ubóstwo językowe i niechlujne posługiwanie się nim, dominacja kodu ograniczonego to największe trudności, na jakie napotyka nauczyciel. Uruchomienie aktywności poznawczej w tym zakresie można uznać za sukces.

Edukacja językowa w gimnazjum powinna poprzedzać edukację literacką. Dotyczy ona tworzenia dłuższych wypowiedzi ustnych, dbania o poprawność składniową i intonacyjną, z uwzględnieniem aspektu fonetycznego i ortofonicznego.

Omówienie wybranego tekstu od strony językowej i literackiej, fonetycznej i ortograficznej oraz przekształcenie go w formę wypowiedzi użytkowej to modelowa lekcja języka polskiego w gimnazjum specjalnym. W każdym momencie kształcenia polonistycznego nauczyciel jest obowiązany informować ucznia o sensie podejmowanych przez niego wysiłków i przydatność zdobywanej wiedzy. Dopelnieniem obrazu takiej edukacji jest wsparcie nauczyciela przez rodziców, ich pracę z dzieckiem w domu. Środowisko, w jakim przebywa uczeń po zajęciach w szkole może utrwalić lub zniszczyć zdobyte umiejętności, dlatego tak ważna jest postawa rodziców, ich kultura osobista i stosowane metody wychowawcze.

„Kształcenie polonistyczne” w gimnazjum specjalnym to proces holistyczny, bo tylko taki model pomoże uczniowi, spragnionemu sukcesu.

Copyright of Geowebtech, Inc. Http://www.geowebtech.com